

Изази два пута
— у мјесецу —

Цијена за Аустро-Угарску: на годину К 2.40
на по године. К 1.20
на четрт год. К — 60
За друге земље: на годину 4 круне. Поједини бројеви 10 пот.

СРПСКО КОЛО

НАРОДНИ ЛИСТ

Огласи рачунају се по цјеновнику. Ако се више од три пута увршћују, рачунају се јефтине.

Уредништво се налази у Никотићевој улици бр. 8. Писма се шаљу на уредништво „Српског Кола народног листа“. Рукописи се не враћају.

Издаје: Друштво „Српско Коло“ (д.-д.)

Уређује: Уредништво „Н. Србобрана“

Дужницима „Српскога Кола“.

Ми смо већ толико пута опоменули своје дужнике, па се многи на то ни не базирају. Јављамо сада свима, да ће добити писмо, у ком ће бити назначено колико дугују до 1. јула 1905., па их молимо, да нам дуг намире. Ако и то не помогне, онда ћемо им морати изнијети имена у „Српском Колу“. Надамо се, да до тога неће доћи, него да ће наши дужници ту маленкост платити. Није вриједно толико писања и опомињања за оно неколико потура.

Уредништво и управа „Српског Кола“.

Нови мађаронски лист.

У Загребу је почео недавно да излази сваки дан „Дневни Лист“, лист тако зване хрватске народне, или како је народ зове, мађаронске странке у земаљском сабору хрватско-славонском. Тој странци припада двадесет и неколико Срба мађарона, који сачињавају тако звани „Српски Клуб“ у тој хрватско-мађаронској странци. Главни је уредник листа д-р Никола пл. Томашић, пре професор у загребачкој великој школи, универзитату, по том заједнички хрватско-угарски министар за владе министра председника грофа Куна Хедерварског.

Томашић је као и сви остали мађарони човек, који је увек помагао бана грофа Куна Хедерварског и који је радио по његовој вољи, што је год овај хтео. Кад су неки Мађари Кошутовци ударали на министра Куна Хедерварског и казивали, како је он угушивао сваку слободу у Хрватској, Томашић је у мађарском сабору изјавио, да је све то рађено у корист Мађара. Дакле Томашић и мађаронска владина странка препоручивали су се Мађарима тиме, што угушују слободу у својој рођеној отаџбини на штету свога народа.

Тако су радили мађарони пуних 20 година

за бановања Кунова. Дочепали су власт у своје шаке и нису дали ником писнути, зуба помолити, ни душом данути. Кад је Кун пре две године за време немира у Хрватској отишао са банске столице за министра председника, остали су мађарони у власти и радили су даље као и дотле, јер „што дикла навикла“. Али је народ ипак прогледао после толиких мука и невоља и мађарони приликом будућих избора за сабор, који ће бити до године у јесен, имају доста слаб изглед, да ће ући у оном броју у загребачки сабор као до сад. Зато су се љуто забринули, јер се боје да ће изгубити своје масне положаје. Њих 40 иде у Пешту, не раде ништа, а беру награду годишњу од три хиљаде форинти и више. Стога су сада покренули и свој „Дневни Лист“ у Загребу, перу се и хоће да се народу и изборницима умиле. Нападају опозицију, а највећма српску самосталну странку и „Нови Србобран“, који су им трн у оку.

Па добро, што се бране и што ударају на самосталну странку и „Нови Србобран“, то је разумљиво, јер им је за невољу. Али што су у свом слепилу обневидили сасвим, то је највећа невоља за њих. Највише се нас у тој мађаронској странци тичу Срби клубаша, који такође пишу у тај лист и ударају по српској опозицији. Један од њихових првака, Стеван Поповић Вацки, посланик моровићког котара у Срему, у неколико бројева устао је да одбрани себе и свој мађаронски „Српски Клуб“ и да јурне на српску опозицију, на самосталну српску странку. И знате ли, колико је тај човек у својој заслепљености избезумио? Он вели оно, што досад нико жив није рекао народу српском у Хрватској и Славонији и поручује му, да неистину говоре и лаж пишу они синови српскога народа, који му кажу, да је он запостављен. Равноправан је, каже Поповић, српски народ са хрватским и Срби немају више шта да траже. Сад је су ли такве речи безумље или незнање,

нека га Бог свети зна, али да такав човек чини издају својега рођенога народу, то је јасно као сунце. У њихову клубашком програму, који је 1897. прочитао клубаш Васа Ђурђевић, каже се да српски народ није равноправан с хрватским. Име српско није у законима изједначено с хрватским, ћирилица није равноправна с латиницом, православна вера није равноправна с римокатоличком, српска народна застава у Хрватској и Славонији нема истих права као хрватска и тако даље редом. Члан „Срп. Клуба“, данашњи оделни предстојник, д-р Светислав Шумановић рекао је пре пар година у сабору, да су Срби у Хрватској и Славонији грађани другог реда, јер су запостављени. А колико је неправда и запостављености српскога народа изнио „Нови Србобран“, колико се налази тога у програму српске самосталне странке, није потребно ни говорити, јер то осећа сваки Србин, то види и зна српски народ.

И сад ето долази Стеван Поповић Вацки, да гласно и јасно изјави, да Срби немају шта тражити, јер су равноправни у свему с хрватским народом. То може говорити само човек, коме је љубав према своме рођеном народу девета брига, и који је кадар за чинију сочива или комад хлеба учинити, што год хоћете. Стеван Поповић Вацки показао је, ко је и какав је. Ако му дакле српски народ, нарочито онај у моровићком котару, коме је посланик тај вајни Србин, поклони опет своје поверење и изабере га за свога заступника, онда тај народ и не заслужује боље и више, него што му Вацки даје и поручује, то јест да српски народ нема шта тражити у овој земљи, и ако је Србин грађанин другог реда. Видећемо и дочекаћемо и тај избор скоро, јер шака дана није торба година.

Муса разбира за Марка.

Пита Муса крчмарицу Џану:
 Како спава Краљевићу Марко
 Кад напоји себе и Шарина?
 „Марко спава као мртва глава, —
 Ал не скида руке са балчака.
 Марко спава ал Шарац не спава;
 Још је Шарац ока видовита,
 На далеко спази прилазника;
 Пак је Шарац њиска страховита,
 Њисне, врисне, Марко се пробуди.“
 А шта вели Муса кесеџија:
 Афер', Џано, добро је да знамо!

Поздрави ми, ако видиш Марка;
 Нисам пит'о како јунак спава,
 Већ сам пит'о је л' му здрава глава;
 — Ми јунаци дурма смо својаци,
 Куд ко скита за јолдаша пита.

„Снохватице“ Змајовине.

Српска повјест.

12.

Србија послје косовског боја.

Деспот Стеван.

(Од год. 1389. до 1427.).

Смрт цара Мурата и велики губитци у људима, које Срби зададоше Турцима збунеше Турке за неко вријеме, те не провалише одмах дубље у Србију. Главна сила оде натраг у Дринопоље. Остадоше на српској граници само неке чете, које су проваљивале у Србију и пљачкале.

Србија је била у тешкој невољи. Цар Лазар погинуо, војска већим дијелом потучена, а душманин на међи државној, прелазео је сваки час и пљачкао по Србији. Уз то Вук Бранковић, зет Лазарев, не хтједе слушати своје пунице царице Милице, већ се прогласи за самостална господара у свом крају. Мађари опет, мјесто да помогну Србији против Турака, улучише zgodну прилику, да напакусте Србима. Стану проваљивати у Србију, жарити и палити по њој и отму Биоград.

Свему томе треба додати, да је управа Србије пала на женска плећа царице Милице, јер јој је старији син Стеван имао текар 19 година.

Шта је могла да учини у тој великој невољи, већ да се како било помири с Турцима, да се земља у миру опорави. Она то и уради.

Турци су тражили, да им Србија помаже у бојевима, да им плаћа неки данак и да царица Милица даде своју најмлађу, прелијепу кћер Оливеру за жену цару Бајазиту.

Крвава срца пристадоше Срби на прва два захтјева турска, а још крвавијег јадна мајка, царица Милица, на трећи, на удају своје кћери мјезимице за душманина српског, убицу цар-Лазарева. Али да спасе свој народ она даде своју кћер на жртву. Тако се Србија умири за неко вријеме. Син Лазарев, Стеван, прозван Високи, човјек поштена срца, великог ума, јунак без пара, вјешт вођењу војске, тврд и сталан код задане поштене ријечи спријатељи се врло с Бајазитом. Бајазиту се силно допадало јунаштво и поштење Стеваново. Уз то је сиротица Оливера Бајазита сасвим задобила за се, он ју је јако заволио, као да га је опчинила. Бајазит је слушао њезину ријеч, а она је то употријебила на корист и добро свог српског народа. Због тога Бајазит, не само што није дирао у земље

Стеванове, већ је и Вука Бранковића истјерао из његових земаља и дао их Стевану. Тако је Србија опет била велика као и за цара Лазара, а Стеван ће њу још увећати.

Стеван је помагао Бајазита у свима његовим бојевима, јер му је задао ријеч. Али се приближи и Бајазиту крај. Страшни господар Монгола, Тамерлан (Срби га зову: Демир), који је покорио читаву Азију, науми покорити и Бајазита. Са војском од осам стотина хиљада момака удари он на Бајазитову земљу. Бајазит је имао четири стотине хиљада момака. Уз Бајазита била је и српска помоћна војска под Стеваном Високим и у њој пет хиљада љутих оклопника, који су вриједили више од педесет хиљада друге лаке војске. Код Ангоре се приметну крвави, страховити бој. Срби су чинили чудеса од јунаштва и прекрили се славом бесмртном. Сви они, који су писали о том боју још у оно вријеме кад је он био, не могу се нахвалити Срба. Тако један пише: Само један син Лазарев држао се са својом војском храбро. Кад је то видио Демир, рекао је: Гле, како су љути и помамни они дервиши! А неко му је од саветника његових рекао: Нису оно дервиши, већ хришћани. Тада и Лазарев син опази, да сам себе узалуд мори, борећи се тако страшно. Јер су већ и сами Турци и сви навалили у бјежање.

У том боју буде заробљен Бајазит и Оливера, јер је њу Бајазит и у бој собом водио. Бајазит умре у ропству. Стеван се пошто искупи сестру, вратио кући са преполовљеном својом војском. Док је Бајазит живио, он је држао њему задану ријеч. Кад је он умро у ропству био је Стеван слободан од задане ријечи. Турци су страшно страдали у боју код Ангоре. Уз то се синови Бајазитови: Сулејман, Иса, Мехмед и Муса стану као бијесни вуци клати међу се око тога, ко ће бити султан над свима Турцима. Сад је Стеван држао, да је згодно вријеме, да се Турци протјерају из Еуропе. Али српска неслога и немар осталих хришћанских држава ометаше то. Против Стевана се побунише синови Вука Бранковића: Ђурађ и Лазар, па још и рођени брат Стеванов Вук, млађи син цара Лазара. Ето, зашто Стеван није могао ударити свом силом на завађене Турке. Ипак је Стеван подоста земље од Турака отео, потукао их више пута и постао слободан, престао им плаћати данак и помагати у боју. Послије смрти свог сестрића Балше заузео је Стеван и Зету, данашњу Црну Гору. У тој својој земљи, много већој него што је била цар Лазарева држава увео је Стеван ред, правду, ширио у њој школе и знање, дизао цркве и манастире, унио у њу благостање. Пријестоница му је била град Биоград, који је он био повратио од Мађара.

Испрва се звао кнезом, док му грчки цар није дао наслов *деспота* и овјенчао га вијенцом деспотским. Умро је године 1427. Сва је Србија закукала за њим и у црно се завила. Нестаде доброг, јуначког сина мученика цара Лазара. Све је обузела зла слутња и страх од будућности. За његове владе српски се народ почео опорављати од биједа и невоља. Послије његове смрти оне ће се опет оборити нањ.

Ево што наш српски народ прича о Стевану Високом: Послије смрти свога оца побјегао је Стеван Високи у Московску, па послје неколико година од онуда с војском преко Мађарске дошао у Србију, и с Турцима се био, и надвлацавши их и претјеравши преко мора, бацио за њима свој буздован у море, говорећи: „Кад овај буздован изишао на сухо, онда се и Турци вратили амо“. А буздован одмах сам изиђе на бријег. У том му се јави анђеолово говорећи: „И ти можеш и коњ ти може, али ти Бог не да“.

Јакшићи кушају љубе.

Пију вино два Јакшића млада:
 Јакшић Митар и Јакшић Богдане;
 А кад су се понапили вина,
 Јакшић Богдан Митру бесједио:
 „Јакшић Митре, мој мио брајане! 5
 „Док ми, брате, скупа пребивасмо
 „И мајка нам двори управљаше,
 „Тад' се наши двори бијељеше,
 „И гости нас често походише,
 „Походише Сријемски кнезови, 10
 „И сам главом српски цар Стјепане;
 „А како се, брате, растадосмо,
 „И љубе нам двори управљају,
 „Тако наши двори потавњеше,
 „И гости нас, брате, оставише, 15
 „На походе Сријемски кнезови,
 „Нит' сам главом српски цар Стјепане;
 „Та с кога је? да од Бога нађе!“
 Јакшић Митар брату бесједио:
 „Јакшић Богдан, мој мио брајане! 20
 „То је, брате, с твоје вјерне љубе,
 „С Вукосаве, да од Бога нађе!“
 То Богдану врло мучно било,
 Пак је Митру тихо бесједио:
 „Јакшић Митре, мој мио брајане; 25
 „Ходи, брате, да кушамо љубе,
 „Да видимо, ил' је с моје љубе,
 „Ил' је моје, ил' је, брате, с твоје.“
 Што рекоше, то и учинише:
 Отидоше Богданову двору; 30
 Богдан оде к љуби у тимаре,
 Митар оста двору на пенџеру,
 Да он слуша, што ће бесједити.
 Јакшић Богдан љуби бесједио:

„Вукосава, моја вјерна љубо! 35
 „Ја бих теби нешто бесједио,
 „Али не знам, јели твоја воља!“
 Љуба њему тихо одговара:
 „Господару, Јакшићу Богдане!
 „Говор', душо, штогод ти је драго, 40
 „Још ти нисам воље покварила,
 „А ни сад ти покварити не ћу.“
 Јакшић Богдан љуби бесједио:
 „Вукосава, моја вјерна љубо!
 „Краљ Будимски свога жени сина, 45
 „Брата Митра зове у сватове,
 „Митар иште коња и оружје,
 „А и наше Турско одијело,
 „И он иште седло оковано;
 „Хоћу л' дати, моја душо драга?“ 50
 Љуба њему тихо одговара:
 „Подај, душо, Јакшићу Богдане!
 „Подај брату коња и оружје,
 „И подај му Турско одијело,
 „Још к отому седло оковано; 55
 „Ја ћу дати твоју абајлију,
 „Што сам теби код бабајка везла,
 „Пак ти нисам за њу казивала,
 „Јер је нисам била испунила,
 „А сад сам је испунила златом; 60
 „И даћу му ћердан испод врата,
 „Један ћердан од жутих дуката,
 „А други је од б'јелог бисера,
 „Плести ћу му коњу усред гриве,
 „Нека диче краљеве сватове.“ 65
 Митар слуша двору на пенџеру,
 Што говори госпођа снашица,
 Од милина сузе прољевао,
 Пак одоше до његова двора,
 Богдан слуша двору на пенџеру, 70
 Што ће Митар с љубом бесједити,
 Митар иде двору у тимаре,
 Пак бесједи својој вјерној љуби:
 „О Милице, драга госпођице!
 „Ја бих теби нешто бесједио, 75
 „Али не знам, јели твоја воља!“
 Љуба њему тихо одговара:
 „Говор', душо, што год ти је драго.“
 Јакшић Митар љуби бесједио:
 „О Милице, вјерна љубо моја! 80
 „Краљ Будимски свога жени сина,
 „Пак Богдана зове у сватове,
 „Богдан иште коња и оружје,
 „А и наше Турско одијело,
 „И он иште седло оковано; 85
 „Хоћу л' дати, моја душо драга?“
 Ал' бесједи Милица госпођа:
 „Кам' му коњи? поклати их вуци!
 „Кам' оружје? однели га Турци!
 „Кам' од'јело? остали му пусто!“ 90
 Кад је Митар р'јечи разумијо,
 Увати је за грло бијело,

Како ју је лако уватио,
 Обје очи на двор искочише;
 Ал' прискочи Јакшићу Богдане, 95
 Те он Митра за руку увати:
 „Што ћеш, Митре? да од Бога наћеш!
 „Ти погледај твоје соколиће:
 „Ти ћеш себи бољу наћи љубу,
 „Али њима никад не ћеш мајке; 100
 „Не крвави твоју десну руку;
 „А ми смо се већ растали, брате!“

Руско-јапански рат.

Погибија руске флоте.

У прошлом броју јавили смо, да је уништена поносна балтијска флота, за коју је требало толико дуго времена, толико духа и одважности да из Европе преко света доспе у азијске воде. И кад је балтијска флота дошла на домак Владивостоку, морала је проћи кроз Цусимски морски теснац између Кореје и Јапана. Ту се јапански адмирал Того учвршћивао дуго времена, скупио био што из Јапана, што из Америке и Енглеске око сто малих лађа торпиљарка осим оних већих и највећих лађа, што их је до тада имао. Осим тога, јављају из Токија, да је Того имао и подводних лађа. Дочекао је балтијску флоту и уништио је готово сасвијем. Рождественскиј је тешко рањен, заробљен и налази се у Сасеху, у болници јапанској. Колико су Јапанци имали губитака, о томе се не зна, али да су и они имали јакних губитака, о томе не може бити сумње.

Овом побједом Јапанци су добили потпуно господство на мору, које им Руси више отети не могу. То је за Јапанце огроман добитак, јер би, да су изгубили господство на мору, војска јапанска у Манџурији била одсечена од Јапана, и кад би она уништена била, Руси би могли пренети рат у сам Јапан. Сада Јапанци могу слободно бацати своју војску на манџурско копно, и како су у близини Манџурске, а Русија три недеље дана жељезницом удаљена, могу имати увек већи или бар исто толик број војске, колик и Русија. Према томе је тешко казати, како ће се рат свршити, али да Русија не може више добити у овом рату Порт-Артура натраг, то је јасно, јер Јапан може увијек слати војску и храну с мора. А исто тако, да ће Русији бити тешко отети до сад од Јапанаца освојени део Манџурије, и то је јасно. Јапанци се утврђују у Кореји и у Манџурији, и свако напредовање руско, стајаће скупих жртава, док Јапанце изгурају из утврђених места. А кад су се Јапанци показали, овако храбри у нападају и продирању напред, нема сумње да ће бити такови и у одбрани.

Стога се с многих страна чују гласови,

WWW.UNILIB.RS
 УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

који препоручују Русији, да склопи мир с Јапанима. Има таквих гласова доста и међу самим Русима. Али цар руски и његови саветници као да не мисле на мир, него хоће да се рат на копну настави, јер је Русија снагом војске јача, и ако је далеко од бојног поља. Тако би се рат отегао још можда годину и више дана, што би Јапан стајало страховитих новаца, а исто тако и Русију. Али је Русија и ту јача од Јапана, који је сву своју снагу напрегао, да подмири ратне трошкове.

Видећемо у осталом, како ће се ствар даље развити, али да је пропашћу балтијске флоте тешко рањена једна рука руског ратника, то је истина. Сад се Русија мора борити само с десницом, а то је врло тешко, кад Јапан има читаве обе руке, то јест и флоту и копнену војску.

Преговори о миру.

Председник републике американских Савезних Држава Рузвелт понудио је руској и јапанској влади, да поведу преговоре о миру, јер је, рече, целом свету доста већ тога пролевања крви, а на корист је Јапана и Русије, да се склопи мир. Разуме се, да је и јапанска и руска влада у основи пристала на то, јер неће ни једна ни друга да јој се пребаци, како

она хоће пошто пото да пролева људску крв на бојном пољу. Али за то је још свакако далеко од тога, да се створи и утврди мир. Ако Јапан буде тражио од Русије скуп мир по цену њезине земље на Далеком Истоку, онда Русија неће пристати на такав сраман мир, него ће наставити рат. Можда ће Јапан бити мудар, као што се и до данас у рату показао, па неће тражити тешких погодаба за мир, и онда би до мира могло доћи. Свакако ће Русија морати напустити велики део Манџурије у корист Ја-

пана, али ратне накнаде неће платити, јер она каже, да воли водити рат и даље, него ли платити накнаду штете.

Рату овоме, што је овако досад текао, крива је руска влада и високо чиновништво. У Русији нема сабора ни народних заступника, који би могли пазити и оцењивати рад владе, па за то је тамо слобода скучена. Сад се дигао глас из народа, да то не сме тако више да буде, него треба да се чује и народна реч. За то ће са сабором и у Русији доћи уставна влада и руски народ у несрећи имаће среће, јер ће добити одавна оно што жели — на велику корист своју.

Генерал Љињевић и руски новинар.

Како мисле заповедници руске војске о рату, најбоље се види из телеграма, који је послао дописник петроградског листа „Новог Времена“ из Гунџулина у Манџурији. Дописник је разговарао с генералом Љињевићем, и овај му је рекао: Ја ћу као војник учинити све, што ми мој владар заповеди, ја сам лично за наставак рата. Наш пораз на мору није ни у чем разорио мојих планова. Ја се осећам сада толико јак, да не само могу држати садашњу своју позицију (положај), него могу прећи и у офензиву (нападај). Додушени-

сам никакав пророк и нећу то да будем, али верујем, да се Јапанци могу у Манџурији потући и уништити. На жалост, рече на концу Љињевић, без флоте се не може рат пренети у Јапан.

Комасација.

III.

Нова државина, коју добије комасацијом поједини учесник, треба да је по могућности једнаког положаја, површине и каквоће са старим

Српски пешак у одбрани.

његовим земљиштем, а *по вриједности мора му безусловно бити потпуно равна*. Стога је потребно, да вриједност сваке поједине честице или њезина дијела, ако се она састоји из више разреда плодовитости, дошавши на њу саму, процијене по предлогу одбора учесника именовани и пред учесницима записегнути процјенитељи, одабрани између најразумнијих, најчеститијих, најсавјеснијих и најбољих господара, о којима је свако увјерен, да ће само тежити на правду и да ће процјену свршити ни по бабу ни по стричевима, већ по правди бога истинога. Процјенитељи процјењују сва земљишта мимо своја. Земљиште једног процјенитеља процјењују, када се он уклони, други процјенитељ и процјенитељски замјеник.

Процјена је основ комасације, зато се она мора врло савјесно обавити. Главно је код процјене, да се свака честица заиста уврсти у разред плодовитости, у који спада, те да се између појединих разреда плодовитости получи правичан размјер, јер само тако се може избјећи и нехотичној неправди. Нарочито се мора пазити, да се засебно процијене воћке, дудови, стабла, плотови и ограде, јер ће нови власник морати за њих дати одштету бившем, ако их преузме добровољно или под мораш. Новом је власнику од воље, хоће ли преузети стабла, дозрела за сјечу, или ће их препустити пријашњем власнику, али стабла, која још нису дозрела за сјечу, и корисне насаде мора нови власник преузети по процјени. Плотове и ограде може однијети стари власник, ако их не ће препустити новом.

Чим се доготови процјена, излаже се опћем јавном увиду исказ земљишта према стању прије комасације, из код сваки поједини учесник може јасно разабрати, колико вриједе по процјени поједине његове честице као и цијела његова државина, повучена у комасацију. Ако је коме криво, може за вријеме изложења, које траје мјесец дана, и још 14 дана касније изнијети своје тегобе, па ако се докаже, да су оправдане, уважиће се.

На основи исказа земљишта према стању прије комасације саставља такођер пред учесницима заклету мјерник комасацијону основу и нови положајни нацрт у споразумку с учесницима, јер се никоме против његове воље не смије дати такво земљиште, које би га приморало, да премјести своје селиште или да битно преуреди цијело своје пољско господарство. Ако се сами учесници не могу или не ће да сложе, гдје ће који добити своју државину, онда им се она никако не смије одређивати по реду кућних бројева, а још мање жријебом, јер би тако сиротиња изишла кратких рукава. У таквом случају мора најсиромашнији добити своју земљу

сасвим у селу уз кућу, имућнији даље од села, а богати најдаље од села. Мимо то се мора пазити, да сиромаси добију земљу, која по свом положају није извргнута оштећивању, па стога треба имућнијима додијелити земље, које су на ударцу марви и штеточинцима. А то је све и право, јер имућнији људи имају више марве, па могу лакше обрађивати и мало подаљу земљу, него сиромашак са својом ргом, с којом мора још и у надницу; јер богатији много лакше трпи потрицу, него ли сиромаш, коме свака влат, сваки клас, сваки клин вриједи суха злата.

Чим мјерник сачини комасацијону основу и ново раздијељење честица исколчи у нарави, онда се сваком учеснику показује ново земљиште, које му је припало, а он може том приликом приговорити ономе, што му се чини неправдо, па ће комасацијони повјереник уважити све оправдане приговоре. Поправљену по приговорима комасацијону основу и нови положајни нацрт изложиће комасацијони повјереник, да им сваки учесник може приговорити за 30 дана, ако је штагод случајно заборавио или превидио или ако је незадовољан, што му није уважен први приговор.

Гавра Копенол.

Шта кажу љекари.

Љето и дјеца.

Пише д-р Перњански од Перник-града.

Отопило је. Матере веле, лакша им је брига за дјецу, не ће им озепасти. Љекари, међутим, знају, да се љети мора за дјецу јако страхувати. Већина мале дјеце и пропада љети, нарочито онда, кад нијесу на сиси. За то су и срећнија сеоска дјеца од варошке у првој и другој години живота им, јер поготову без изузетка, наша сељачка дјеца сисају своју матер толико дуго, па и у несрећи, гдје им смрт или болест матерна то ускрати, доје их укућанке или добре сусјетке, јер је то за душу.

Како је то сасвијем друкчје у вароши! Сви узроци, који спречавају овдје матер у дојењу свога дјетета, могли би се, донекле опростити, али сујета, да се одржи лијепо и чилом понижава појам матере до ништавила.

Кад су дјеца, по невољи, на крављем млијеку, онда им је љети живот непрестано у опасности. Млијеко се љети квари врло брзо, већ послје неколико сати оно је загађено шкодљивим клицама (бактеријама). Мало дијете, нахрањено таким млијеком, ремети се. И желудац и цријева му разболијевају се, дијете пролијева, блује, па и плаче или добија и ватру. Колико ли се још уз то јако гријешу, што дадиље и матере за ове појаве мисле, да долазе од зубића, па често и ондје, гдје је љекарска помоћ увијек при руци, пусте да пропадну така дјеца,

а да и не спомињемо оних случајева, који су у већини, а што су без љекарске помоћи, па без поговора морају пропасти.

Мала дјеца, која би требала да су још на сиси, а хране се или само прихрањују млијеком, разболијевају се љети већином од уквареног млијека, ну и та и друга нејака дјеца, која добијају и другог чега за јело, разболијевају се и од друге неподесне хране, као и од нечистоће судова, из којих се хране, жлице и сиска, којим често забављају дјецу или их на сисак из бочица хране. Колико је већ матера у црно завијено са тих привидних ситница!

Кад о овом свему размислимо, онда нам је свима јасно, као дан, да са мало пажње и брижљивости можемо и љети избјећи болест код наше дјеце и одржати им живот свјеж и бујан, док не ојачају и не постану издржљивији. Чујмо дакле и пазимо!

Прије свега, матерна сиса, гдје се год може — а мало је случајева, гдје се не може! — нека је љети једина храна малој дјечи. Гдје се пак мора хранити или гдје је већ вријеме прихрањивању, сву своју бригу око дјетета ваља окренути чистоћи судова, свјежини хране и млијека. Млијеко нек је свјеже; гдје је могуће, јутром мужено да се троши до подне, у подне мужено до мрака, а вечером преко ноћи. У већини случајева се то може учинити. Свјеже добивено млијеко ваља прокувати, па га чувати на хладном мјесту у добро затвореном суду; при храњењу опет ваља га поново прокувати. Већ ако толико урадимо, урадили смо доста. За сасма малу дјецу, у првој половини године живота им, још је боље, да одмах раздијелимо према потреби разблажено млијеко у порције, у бочице од 1—2 винске чаше, подвезавши их пергаментастом хартијом, као што спремамо „дунст“ или патлицан, кувајући га исто тако. За тијем ваља држати те бочице на хладном мјесту, те једну по једну подгријевати, кад дође рок за храњење. Ово овако је добро чинити, а баш потребно је нарочито онда, кад не можемо имати млијеко свјеже мужено.

Дадиље и матере, које сте око дјеце, вама је у руци живот мале невиницади, пазите на њ, јер им је он у ове топле, вруће дане у опасности, пазите на храну и на све, што им до уста долази, јер пазећи на храну своје дјеце, сачуваћете им здравље и живот.

Чувајте се и милоште, коју свако хоће дјетету да укаже. Из милоште му даје понешто у ручице, а оно брже боље с тим у уста! Већ смо често гледали, да је каква воћка или које зрно кукуруза или грождџа, пружено из милоште малешком дјетенцету, било узроком смртоносног му разболијевања.

Ето видите, матере се варају, кад мисле, да им је дјечја нега љети лакша. Љекари имају право, кад страхују сада за дјецу. Имајте, дакле на уму све, о чем говорисмо, па ћете се радovati бујности дјечице своје.

За „Српско Коло“.

Пријатељи Срба ратара и народног листа „Српскога Кола“ сваким даном све више увиђају, како је потребан и користан овај лист народу нашем, па се према томе и заузимљу за њ. Тако је г. Царевић из Кнежевића Косе послао управи нашега листа К 7:20 као годишњу претплату за 6 скупљених претплатника, г. Варда из Сремских Карловаца К 9:60 као тромјесечну претплату за 10 претплатника. Г. Стево С. Калембер трговац из Коренице, који је већ до 50 претплатника скупио „Српском Колу“, послао је опет К 4:80 за 2 претплатника. Даље је г. Пера Кнежевић из Дивоша послао К 4:80 за 2, г. Стево Мркаљ из Брђана К 4:80 као годишњу претплату за 4, г. Симеон Војновић учитељски приправник у Пакрацу К 4 као претплату за своје скупљене претплатнике. Г. Глишо Трбић из Будимаца послао је даље К 7:20 као годишњу претплату за 6 скупљених претплатника, г. Станко Шибанић из Трњана К 2:80 за 2, г. Милош Кокић трговац из Буђановаца послао је К 8:40 и то за тројицу на читаву годину, а за једнога на по године, преч. г. Јово Гламочлија из Јабуковца К 7:20 за 12 претплатника на четврт године, г. Михаило Галогожа правник из Вргина Моста К 4:80 за 2. Затијем је г. Јован Марковић из Наудовца код Грубишина Поља послао К 6 као годишњу претплату за 5 скупљених претплатника, г. Михаило Галогожа поново К 14:20 као претплату за претплатнике из Вргина Моста. Преч. г. Душан Кнежевић парох у Карловцу послао је даље К 2 као мјесечну претплату за 10 примјерака, а преч. г. Стојан Зајелац парох у Великој Ператовици К 10 за своје скупљене претплатнике. — Свима овима пријатељима Срба ратара и „Српскога Кола“ захваљује наша управа на њихову труду и заузимању, па моли и све остале, да се тако заузимљу за наш лист.

Шта се збива у нас и у свијету.

Нова влада у Угарској као да ће се ипак саставити и наследити Тису. Генерал Фејервари, бивши министар рата до ступања Тисина на владу, а после на двору капитан телесне краљеве страже саставиће нову владу, али судећи према свему неће та влада бити дуга века, јер у сабору неће имати већине за себе. Хрватско-угарски министар биће Стјепан Ковачевић, прозвани Пишта Ковачевић-ур, пређашњи загребачки велики жупан, а касније посланик у сабору загребачком и пештанском. Мађарима је у вољи за то, јер је увек говорио њима у прилог, и умиљавао им се. Срећа је, што ова влада неће бити дуга века, јер Мађари већ прете, да Фејерваријево министре неће нигде пуштати

У друштво, него ће их терати из друштва свога, где год стигну. Министарство Фејерваријево биће састављено већином из чиновника, јер слободни и самостални неће у ту владу. Иде се дакле у сусрет важним догађајима. Ко ће победити најзад, да ли Пешта или Беч, то се не може тачно казати унапред, али да се Мађари истрајно боре за своје захтеве, то је истина.

Нови избори за народну скупштину у Србији биће за месец дана 10. (23.) јула и већ су сад развиле поједине странке жив рад у народу, како би што више гласова добиле. Скупштина ће се састати одмах после избора за десет дана. Борба ће бити жестока, а највише ће се развити између старе радикалне странке и младе самосталне радикалне странке. Председник новог министарства Љуба Стојановић издао је наредбу на чиновништво у земљи, којом прети отпуштањем из службе свима онима, који се огреше о слободу избора и буду правили притисак на народ, да гласа за човека, који би појединим чиновницима био у вољи. Тако ваља. Камо среће, кад би код нас оно могло тако што да буде, јер код нас чиновници употребљавају све, само да владин човек победи на избору пошто пото. У Србији је тајно гласање, па се чиновницима забрањује и ту вршити какав притисак, премда нико не може знати, за кога је који изборник гласао, а код нас је поред притиска још и јавно гласање. Али за то се треба борити, не би ли и ми једном дошли до такве слободе, каква влада у српској слободној краљевини. Кад стечемо така права, онда неће које ко одлучивати народном судбином. И код нас ће избори за сабор бити до године, па ћемо видети, како ће се изборници држати, и да ли ће за порцију паприкаша и чашу пива продавати свој глас.

Погибија једне српске чете. Ових дана крај Призрена у Старој Србији последице јуначке борбе погинула је једна српска чета од 6 људи, која је устала била да брани српску рају од османлијског зулума и арнаутског ножа и пушке. Дошли су у кућу једном сеоском кмету, који их је одмах издао и пријавио турској војсци и Арнаутима. Турски низами и Арнаути дојурише одмах и њих пет стотина пушака опколише кућу, у којој су се утврдили били устаници. Борба је трајала читав дан и устаници су се борили, добро оборужани, до пошљедњег фишека. Кад су избацили и пошљедњи фишек, онда запалише кућу и четир изгореше у пламену, а двојица јурнуше с бајунетама напоље и одмах изрешетани оловом падоше мртви. Још су узвикнули, нека виде крвопије, како гину браничи раје и сиротиње. Османлија и Арнаута погинуло је њих 63, а колико је рањених било то се не зна. Одакле је ова чета и ко су ти људи, не зна се још. Али да су славно искупили своје главе, то се зна.

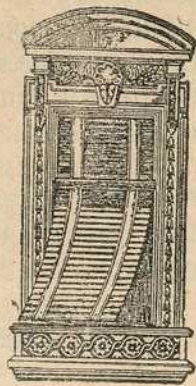
Шведска и Норвешка биле су досад скупа у државној заједници. Скупа су имали заједничко спољашње заступање у свијету и краљ им је био заједнички. Али на једном је Норвежанима и то било за сметњу, па су одлучили да буду сасвим слободни, др-

жава за себе. И сабор норвешки прогласио је недавно, да кида сваку везу са Шведском и да постаје за се слободна држава, која жели живјети у пријатељству с њоме. Неки су држали, да ће доћи до рата између Шведске и Норвешке, али како изгледа, ствар ће се сасвим лијепо и мирно свршити. Краљ шведски Оскар није за рат, јер не би имало смисла, а Норвежани су урадили оно, што је у корист њихове државе.

Ово откидање Норвешке од Шведске изазвало је и код нас свога одјека. Као што знате, краљевина је Угарска држава за себе, а Аустрија опет за себе. Заједнички имају владара, заступање у свијету, војску. Мађари желе да добију војску угарску самосталну за се, и кад би то имали, онда би Угарску с Аустријом везала само слаба веза и они би могли једног дана отказати љубав Бечу, као што су то већ 1848. г. и учинили. Зато се Беч противи томе, и за то је та борба између Пеште и Беча. Сад ће вам и ова борба бити разумљивија и знаћете, куда иду и за чим теже Мађари.

Различне вијести.

Србин ратар за „Српско Коло“. И овај пут можемо забиљежити лијеп примјер, како се и Србин ратар узимље за свој лист „Српско Коло“. То је Степа Симић Перин из Мокрина у Банату, који је послао управи „Српскога Колоа“ К 2-40 као тромјесечну претплату за 4 скупљена претплатника. Ако се овако поред народне господе буду заузимали за „Српско Коло“ и сами Срби ратари, онда ће се оно брзо и посвуда раширити, тако да не ће бити ни једног српског мјеста ни мјестанцета, гдје не ће имати претплатника. — Управа „Српскога Колоа“ захваљује овом Србину ратару на његову заузимању.

Фабрика
жалузија,
ролета,
дрвених
и жељезних
завојних
капака

Г. СКРБИЋ

Илица 40. — ЗАГРЕБ — Илица 40.

препоручује своје

признато солидне, тачне и јефтине
Фабрикате

Цјеновници бадава и франко.

604. 5-2